

בית הישיבה מאחל לכל הבוגרים גמר חתימה טובה !

נקודה מתוך "לחיות עם פרשת השבוע" ראש הישיבה

לקראת יום הכיפורים, ננסה להבין את מושג החתימה, וקישורו ליום הכיפורים.
 "אמר רב חנינא... חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת" (מסכת יומא דף ס"ט ע"ב).
 א. בפתיחה לספר "שי למורא" בערך "אמת" מובא:
 "מה ששמעתי בשם קאצק, חותם אמת, כי חותם צריך שלא יוכל לזייפו, ואמת אם יזדייף יהיה שקר, בזה יש לומר אפילו לפעול בעצמו שיהיה אמת כמו חבירו שרואה בו מעלה זו או רבו, גם כן אינו אמת, כי האמת אינו מזדייף ומתחלף רק מה שמוצא בהשגת נפשו לבד זהו האמת".
 דברים רבים בעולם ניתן לחקות שיהיו זהים למקור. אך החותם - ככל שהחיקוי טוב יותר, כך השקר גדול יותר. הנקודה העיקרית בחותם היא שהוא עצמי, וכל חיקוי שלו הוא השקר היותר גדול. גם האמת - אינה ניתנת לחיקוי: אדם המנסה לחקות את מידת האמת של רבו - יוצר בעצם זיוף, שכן מידת האמת היא מה שהאדם משיג מתוכו, וכל חיקוי הוא שקר וזיוף.
 ב. עניין נוסף בחתימה, מול הכתיבה, הוא הזמן. כתיבה היא תהליך, הלוך זמן. אות ועוד אות מצטרפות למילה, המצטרפת למשפט, וכן הלאה. בחותם, כל ההטבעה נעשית בבת אחת, ללא משך זמן.
 החתימה היא נתינת המשמעות לדברים, והוא דבר שאיננו תלוי בתהליך. המעשים בעצמם, התלויים במציאות ובחומר, דורשים זמן והתפתחות, אך נתינת המשמעות, נתינת הצורה לחומר, איננה נתונה לעולם הזמן אלא עומדת מעליו.
 המדרש אומר (רות רבה פרשה ה', ו'):
 "ר' כהן ור' יהושע דסכנין בשם ר' לוי לשעבר היה אדם עושה מצוה והנביא כותבה ועכשיו כשאדם עושה מצוה מי כותבה, אליהו כותבה ומלך המשיח, והקב"ה חותם על ידיהם, הה"ד (מלאכי ג') 'אז נדברו יראי ה' איש את רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי ה' ולחשבי שמו".
 לאחר הכתיבה של אליהו ומלך המשיח, באה החתימה של הקב"ה ומעידה על המעשה כי הוא חלק מהתהליך החיובי של העולם. החותם האלוקי מטיב במעשה את חותמת הנצח, המחברת אותו לזרימה

הטבעית והבריאה של העולם.
 יחס דומה שבין הכתיבה לחתימה ישנו בין הברכה לעניית אמן (מסכת ברכות דף נ"ג ע"ב): "רבי יוסי אומר: גדול העונה אמן יותר מן המברך".
 בספר המנהיג (דיני תפילה) מסביר, שברכה ללא עניית אמן, הרי היא כשטר ללא חתימה. הכל מוכן, הכל כתוב, אך החתימה היא הנותנת משמעות ותוקף לשטר, ועניית האמן היא הנותנת משמעות לברכה.
 ג. מקור נוסף ממנו ניתן ללמוד על מושג החתימה נמצא בדברי הגמרא (מסכת גיטין דף ס' ע"א):
 "אמר ר' יוחנן משום ר' בנאה: תורה מגילה מגילה ניתנה... ר' שמעון בן לקיש אומר: תורה חתומה ניתנה".
 ומסביר רש"י: "חתומה - גמורה ומסויימה ושלמה".
 גמורה: התורה ניתנה לאחר תום הכתיבה. החתימה היא הדבר האחרון המופיע, היא סוף התהליך, הנותן משמעות לכל התהליך.
 מסויימה: מוגדרת, לתורה ישנה התחלה וסוף. החתימה מגדירה מה מה נכלל בענין ומה לא. דבר חתום הוא דבר שגבולותיו ברורים, וידוע מה יש בו ומה אין בו.
 שלימה: התורה ניתנה בשלימותה, ולא בצורה חלקית. החתימה מעידה שישנו כאן עניין שלם, שיש לו ערך בפני עצמו, ולא דבר חלקי.
 מתוך נקודות אלה, ננסה להבין את ענין החתימה ביום כיפור. אנו מתפללים שהקב"ה יחתום אותנו לחיים טובים. ראשית, החתימה היא דבר מסוים ומוגדר. ישנו זמן המיועד לחתימה, זמן שבו נחתמים מעשיהם של בני האדם. בזמן זה אנו מבקשים, שהקב"ה יחתום את מעשינו - שלמעשינו תהיה משמעות, ושהם יהיו חלק מהזרימה הטובה של העולם.
 אנו מבקשים, שמעשינו יהיו עצמיים לנו, שאכן נזכה להגשים את אשר מוטל עלינו ואת אשר ביכולתנו ובכך מעשינו יהיו החותם של נשמתנו, והחותם האלוקי יתן משמעות לכל אשר אנו עושים.
 ועוד אנו מבקשים, שלמעשינו תהיה שלימות, שיהיה להם ערך עצמי, ושהם יהיו עומדים בפני עצמם וישפיעו את השפעתם בעולם.
 גמר חתימה טובה!

השיעור מתוך אתר הישיבה ובספר "מוש הארץ" עמ' רפא

פינת הילדים

חשינות חיפוש כפרשה וברשי"

(לאחר מציאת המושג בקשו בשולחן שבת מאבאמא להרחיב על המושג שמצאתם)

חזנים כחננוז הכא...

1. מדוע אומרים "ברוך שם כבוד מלכותו"?

2. מהיכן ניתן ללמוד על חשיבות המקצוע היסטוריה?

3. מלשון איזו מצוה מגיעה המילה "אפאיהם"?

"ואחר יום הכפורים כשעוסקין במצות סוכה ולולב ד' מינים וצדקה כיד ה' הטובה בנדבה וחובה לעבד את עבדת ה' בשמחה וטוב לב, אזי התשובה הזאת תשובה מאהבה"

(רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א, "קדושת לוי", פרשת האזינו)

